

Posudek oponenta na rigorózní práci

Mgr. Alexandry Habdasové „Metoda CLIL a její aplikace v biologii“

Předkládaná rigorózní práce navazuje na závěrečnou práci autorky vypracovanou v rámci rozšiřujícího studia anglického jazyka na PedF UP v Olomouci, která se zabývala propojením výuky biologie a anglického jazyka.

Výuka cizích jazyků má v České republice dlouhou tradici, avšak vzhledem k vývoji teorie výuky cizích jazyků i požadavkům na její uplatnění v praxi je nutná určitá modernizace a harmonizace, která by nejen zkvalitnila samotný způsob výuky, ale pomohla i k větší motivaci a zaujetí žáků pro tuto výuku. Jedním z moderních trendů, který se ve výuce prosazuje, je využití metody CLIL (Content and Language Integrated Learning), jejíž rozpracování si autorka pro svou rigorózní práci zvolila. Pro propojení výuky biologie, konkrétně zoologie a anglického jazyka si stanovila následující cíle:

1. teoreticky zpracovat problematiku zavádění metody CLIL do výuky biologie,
2. vytvořit přehled učebních materiálů pro CLIL výuku v biologii, které jsou dostupné na českém trhu,
3. vytvořit CD pro učitele s praktickými CLIL aktivitami a ukázkami jejich zapojení do hodin biologie v 7. ročníku/sekundě víceletých gymnázií,
4. ověřit CD s materiály a vyhodnotit je pomocí dotazníkového šetření mezi učiteli.

Zoologie svým obsahem, zřejmě i pojetím a metodami práce, patří u žáků k nejoblíbenějším oborům biologie. Výzkumné studie dále uvádějí, že zájem žáků zkoumat svět kolem nás je největší kolem 10. až 14. roku a pak výrazně klesá. Proto je velmi důležité žáky právě v tomto období podchytit, motivovat a zaujmout a podaří-li se integrace s cizím jazykem, je to pro žáky velký vklad do života. Proto volbu tématu rigorózní práce považují nejen za aktuální ale i potřebnou.

Předkládaná práce o rozsahu 100 stran základního textu a tří příloh v elektronické formě je rozdělena do šesti základních kapitol, které odpovídají standardním požadavkům na odbornou práci a jsou dále logicky strukturovány do dílčích podkapitol tak, jak to vyžaduje řešené téma.

V teoretickém úvodu autorka systematicky rozebírá význam a principy využívání metody CLIL obecně, dále její zastoupení v jednotlivých kurikulárních dokumentech i možnosti zařazení do výuky biologie na základní škole a víceletém gymnáziu. Nevyzdvihuje pouze její výhody, ale kriticky upozorňuje i na problémy, které její zařazení do výuky může přinášet. Závěr kapitoly je věnován CLIL materiálům pro výuku biologie a přehledu zahraničních učebnic biologie dostupných na českém trhu. Tuto část považují za velmi přínosnou zejména pro učitele z praxe, a to nejen pro ty, kteří metodu CLIL ve výuce využívají.

Praktická část rigorózní práce se dá v zásadě rozdělit na dvě části. První je věnovaná přípravě CD pro učitele s praktickými CLIL aktivitami a ukázkami jejich zapojení do hodin biologie v 7. ročníku nebo sekundě víceletých gymnázií. Toto CD je přehledně rozděleno na pět oddílů, tři oddíly tvoří interaktivní materiály v podobě křížovek, spojovaček a kvízů, čtvrtý obsahuje pracovní listy pro žáky a aktivity použitelné pro práci s interaktivní tabulí. Poslední oddíl nabízí pedagogům doplňující materiály v podobě příprav na výuku a další potřebné instrukce pro práci i hodnocení žáků. Velmi oceňuji úvodní zařazení myšlenkové mapy pro pedagogy, která slouží k rychlejší orientaci v materiálech a umožňuje vybrat vhodnou aktivitu pro konkrétní třídu žáků.

Druhá část je věnovaná pilotnímu výzkumu zaměřenému na zjištění, zda je na uvedených typech škol v Moravskoslezském kraji využívána metoda CLIL, zda vyučující biologie mají zájem zúčastnit se ověřování CD s CLIL aktivitami v biologii, a jaké jsou jejich názory na poskytnuté materiály. Jasně jsou formulovány dvě výzkumné otázky a k jejich zodpovězení autorka připravila dva dotazníky. Příprava šetření i zpracování výsledků je přehledně a pečlivě zpracováno. Zajímavé je zjištění, že nezáměr rodičů nebo chybějící podpora ze strany vedení školy nepatří mezi výrazné limitující faktory při zavádění CLILu, ale daleko častěji je to nezáměr nebo nepochopení ze strany kolegů. Největší překážkou je nedostatečná metodická podpora a nedostatek odpovídajících materiálů určených výhradně pro jejich aprobaci. O to více si cením připraveného CD, které tento nedostatek řeší na příkladu zoologických témat.

Na autorku mám tři dotazy:

1. Jakou úlohu hraje při použití metody CLIL rutina a opakování (ve vztahu k tradiční výuce)?
2. Jak vy osobně byste se stavěla k hodnocení v CLILU - co hodnotit přednostně – obsah, nebo jazyk?
3. Kterou ze zahraničních učebnice biologie dostupných na českém trhu (str. 44 práce), byste doporučila svým kolegům a proč.

Závěr:

Autorka splnila v úvodu stanovené cíle a její rigorózní práce po odborné i formální stránce vyhovuje požadavkům § 46, odst. 5. zákona č 111/1998 Sb. i požadavkům Rigorózního řádu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, a proto ji doporučuji k rigoróznímu řízení.

V Praze dne 28.5.2017

Doc. RNDr. Věra Čížková, CSc.
Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta